

De ‘echte’ liberalen die de VVD naar links proberen te trekken, wie zijn dat eigenlijk?

Posted on 20 juli 2024 by Pieter de Jonge

Onder het opschrift ‘Vrijheid, respect en fatsoen. Liberalisme weer terug in de VVD’ publiceerden twintig VVD’ers vorige week een petitie met bezwaren tegen regeringssamenwerking met de PVV.

‘Wij zijn leden van een partij die werd opgericht om een vuist te maken tegen dogmatische stromingen,’ zo heet het. ‘Een partij met duidelijke ideologische wortels: het liberalisme. Een thuishaven voor iedereen die de vrijheid, respect en fatsoen omarmt. Een partij die de veiligheid en het welzijn van alle Nederlanders wil bevorderen. En liberalen zwijgen niet als extremen opkomen. Liberalen spreken. Bewaken de vrijheid, respect en fatsoen. Niet enkel op papier, maar in woord en daad. Maar dat is nu niet het geval. Nu doen we mee. We maken gedrag en zaken mogelijk, die vorig jaar nog ondenkbaar waren in het bestuur van ons land.’

De dissidenten roeren zich ook met een appgroep die ‘De Nieuwe VVD’ heet. Het

idee ontstond rond het partijcongres van juni 2022, toen een motie tegen het stikstofbeleid van VVD-minister Christianne van der Wal een nipte meerderheid kreeg. Het optreden van VVD'ers die opereren onder de vlag 'Klassiek Liberaal' was daar niet vreemd aan. Tegenacties leken geboden.

Wie zijn de 'echte' liberalen die de VVD naar links proberen te trekken?

Een van de belangrijkste initiatiefnemers van De Nieuwe VVD is Mark Thiessen. Tussen 2010 en 2017 stond hij op de loonlijst van de VVD, eerst als beleidsmedewerker, daarna als campagnestrateeg. Hij gold als een steunpilaar van de partijtop. Tegenwoordig heeft hij een eigen campagnebureau genaamd Meute en is hij columnist van *EW*.

Prominent onder de initiatiefnemers van de petitie is Erik Verweij, VVD-raadslid in Rotterdam. In een podcast van WNL liet hij in 2022 zijn licht schijnen over de in 1997 door de rechter verboden Centrumpartij '86 (CP'86). 'Als je de maatstaven van het partijverbod in 1997 zou toepassen op de huidige tijd, dan zou je kunnen zeggen dat één van de grootste partijen nu dezelfde uitingen doet. Ik kan niet uitleggen waarom je dan nu niet overgaat tot een verbod'. Die kon Geert Wilders in zijn zak steken. In het dagelijks leven is Verweij advocaat, gespecialiseerd in procedures op het gebied van vrijheid van meningsuiting en de vraag hoe sociale mediabedrijven hun platforms moeten reguleren.

Lobbyisten en voorlichters

Andere initiatiefnemers zijn Tom Cobbenhagen en Maarten van Rossum, respectievelijk consultant en *Head of Strategy* van het Haagse lobbybureau Nfluence. Daar werkt ook voormalig D66-Kamerlid Kees Verhoeven. Zou het toeval zijn dat de petitie niet enkel door VVD-leden getekend mag worden, maar ook door 'sympathisanten'?

Verweij, Cobbenhagen en Van Rossum zijn samen met Pim van Strien en Maarten Bakker beheerders van de website liberalevvd.nl. Van Strien was van 2021 tot 2023 VVD-Kamerlid. Daarvoor was hij persvoorlichter van de partij en op het ministerie van Economische zaken en Klimaat afdelingshoofd Communicatiestrategie en Externe betrekkingen. Van 2006 tot 2009 – de beginjaren van Mark Rutte als partijleider – was hij politiek adviseur van de VVD-fractie.

Bij een aantal initiatiefnemers van de petitie is evident dat ze weinig belang hebben bij het nieuwe, minder ambitieuze milieu- en klimaatbeleid van het kabinet-Schoof.

De zojuist genoemde Bakker, VVD-fractievoorzitter in Nijmegen, werkt bij Natuurmonumenten. Hanne van Aart, vertrekkend VVD-burgemeester van Loon op Zand, zit in de raad van toezicht van Stichting Sportservice Noord-Brabant (SSNB), een 'sociale onderneming' met als doelstellingen 'inclusief sporten' en 'het verduurzamen van sportaccommodaties'. Alies ter Kuile is mede-oprichter van B2B platform Fashion Cloud, dat streeft naar een duurzame modesector. Sinds 2019 zit ze in de raad van toezicht van Greenpeace.

Centralisatie en kaderdiscipline

Hoe was het ook alweer in het tijdperk-Rutte? Veel VVD'ers waren er ongelukkig mee dat de premier vanaf 2012 nog maar weinig liberaal profiel toonde en zijn oren liet hangen naar de wensen van zijn belangrijkste coalitiepartners – eerst de PvdA van Diederik Samsom, daarna het D66 van Alexander Pechtold en Sigrid Kaag.

Die onvrede bleef voor de betrokkenen niet altijd zonder gevolgen. Liberalen die Rutte niet volledig trouw waren, werden geweerd van kandidatenlijsten of op een onverkiesbare plek gezet. Er heerste in toenemende mate kadaverdiscipline bij de VVD. De macht in de partij werd sterk gecentraliseerd, de zeggenschap van de leden werd teruggeschroefd en discussies kregen steeds vaker een vrijblijvend karakter.

Juist bij díe VVD stond de nu dissidente liberaal Thiessen jarenlang op de loonlijst en ook voor de meeste initiatiefnemers van de petitie was de Rutte-VVD hun politieke leerschool en carrièreladder. Vrezen ze verwatering van liberale principes of misschien toch vooral vermindering van hun eigen invloed?

Ergernis en onbegrip

Het is een rare situatie. Wie herinnert zich nog Joost Taverne? Hij stemde in 2015 als enige in de VVD-Tweede Kamerfractie tegen nieuwe financiële steun aan Griekenland (en hield zich zo aan een VVD-verkiezingsbelofte). Taverne kwam in 2017 niet opnieuw op de kandidatenlijst. Daar hoefden de progressieve buitenbeetjes Eric van der Burg en Christianne van der Wal vorig jaar niet voor te vrezen: ze kwamen zelfs op nummer vier en vijf van de VVD-lijst. Beide ex-

bewindslieden hebben zich inmiddels aangesloten bij De Nieuwe VVD en lijken nu dus oppositie te voeren tegen het 'eigen' kabinet. In het tijdperk-Rutte zou dergelijk gedrag niet zijn geduld.

De petitie heeft in de VVD tot ergernis en onbegrip geleid. Waarom kozen de critici meteen voor de openbaarheid in plaats van hun onvrede eerst intern aan te kaarten? Vrezen de initiatiefnemers wellicht dat hen in de Yeşilgöz-VVD gaat overkomen wat Taverne en zijn geestverwanten overkwam in de Rutte-VVD? Waarom verdeeldheid zaaien in een partij die het bij verkiezingen al decennialang moet hebben van kiezers rechts van het politieke midden? En waarom het voortdurende gescherm met het woord 'liberaal', waardoor de suggestie wordt gewekt dat andersdenkende partijgenoten ideologisch niet zouden deugen?

Vanwege het zomerreces ontvingen de VVD-leden op 12 juli een mail van partijvoorzitter Eric Wetzels. In bedekte, maar niet mis te verstane termen werd naar de kwestie verwezen: 'Niet-liberale VVD'ers bestaan niet.'

Pieter de Jonge *is historicus en publicist.*

Wynia's Week *is er het hele jaar door, minstens 104 keer per jaar. Met onafhankelijke, verrassende berichtgeving. En Wynia's Week is wel* ***gratis, maar niet goedkoop.*** *De lezers, kijkers en luisteraars maken Wynia's Week mogelijk.* ***Doet u mee?*** *Doneren kan* ***HIER****.* ***Hartelijk dank!***